

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 29 Januari 1888. N°. 527.

Abonnementenprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.80. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 108, te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elk regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van liddegenen en Verlangingen 10 Cent per regel.

Van de vernedering.

VEERTIENDE ZONDAGSAFDELING.

IV. (Slot).

Waar zoudanig een Hooge priester benaamd ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden.
Hebr. 7 : 26.

Over de tweede vraag van deze veertiende Zondagsafdeling wordt veelal heengelopen, en toch is ze van zoo uitnemend gewicht. Reeds hierom, wijl de verhouding waarin de Middelaar tot het onheilig wezen der zonde en tot onze schuld stond, alleen hier in verband met zijn vleeschwording ter sprake komt.

Beginnen we ter toelichting er van, met te onderzoeken, wanneer de Middelaar onze schuld heeft aangenomen. Pas in Gethsemane? Eerst bij den doop? Of wel reeds vroeger?

Nu zegt de Heidelbergse Catechismus, dat „de Middelaar met zijne onschuld en volkomene heiligheid mijne zonde, waarin ik ontvangen en geboren ben, voor Gods aangezicht bedekt.“ Er wordt dus niet eerst bij het kruis, maar reeds bij de vleeschwording aan den Middelaar een verzoenende macht toegekend.

Gekaant tegen alle oppervlakkigheid neemt de opsteller er geen vrede mee dat Christus zijn latere zonden verzoent; ook niet dat Christus zijn zondigen aard bedekt; neen, hij dringt terug tot in den oorsprong van zijn aanzijn en tot in den wortel van zijn wezen, en komt alzoop op de erfzonde. Ook die erfzonde stelt hem voor God verdoemelijk. En nu vraagt hij zeer terecht, waar de verzoening ook voor die oorspronkelijke zonde moet gezocht worden. Hoe, op wat wijs, die zonde, waarin hij ontvangen en geboren is, voor Gods aangezicht bedekt wordt.

En wat antwoordt hij hier nu op? Wijst hij nu op het kruis van Golgotha en het daar vergoten bloed? Neen, volstrekt niet, maar wel wijst hij u op de „heilige ontvangenis en geboorte Christi“ (zie vraag 36), en het is uit deze „heilige ontvangenis en geboorte Christi“ dat hij de macht van den Middelaar afleidt, om met zijn onschuld en volkomene heiligheid, waarin hij geboren werd, mijn schuld en mijne onheiligheid, die mij van mijn ontvangenis en geboorte af aankleefde, voor Gods aangezicht te bedekken.

Hier ligt dus in, dat de Christus niet eerst aan het kruis of bij den doop, maar reeds terstond van het oogenblik zijner ontvangenis af, plaatsbekleedend voor ons intreedt, en geen oogenblik anders dan dragende onze schuld en onze zonde kan worden gedacht. Iets wat de Catechismus terecht aldus leert. Want immers reeds lang vóór het kruis getuigde Johannes de Dooper: „Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld draagt“; en reeds lang vóór den doop is aan den Christus de besnijdenis voltrokken, en is voor den Christus het lossingsoffer in den tempel volbracht. Reeds de profeet toont ons dan ook, dat hij op zou schieten „als een wortel uit een dorre aarde“. Hij is onze Hoogepriester niet eerst op Golgotha geworden, maar reeds als onze Hoogepriester in den Kerstnacht geboren geworden. Hij is „in het vleesch“ en niet in zijn heerlijkheid bij de kribbe gekomen. Een kribbe in den stal ontvangt hem, en

niet de wieg in het vorstelijk paleis. En zou nugeheel deze nederheid bij den Christus volkomen onverklaarbaar zijn, indien hij niet reeds toen met onze zonde te maken had gehad, zoo volgt uit dit alles klaarblijkelijk, dat de Catechismus hier geen ander verband aanwijst, dan de Schrift zelve toont.

Toch wie men toe, dat deze invlechting van het verzoeningswerk in de vleeschwording niet verkeerdelijk verstaan worde, gelijk heden ten dage van twee kanten tegelijk op stuitende en hiel het heilsmysterie omverwerpende wijze geschildert.

Eenerzijds toch leeren de Ekklesien almeer, dat de verzoening van den zondaar met God eigenlijk minder in het vergoten bloed ligt, maar meer daarin is te zoeken, dat in zijn vleeschwording het goddelijke zich aan het menselijke huwt, en alzoop de tegenstelling te boven komt die aanvankelijk het goddelijke van het menselijke scheidt. Een waarlijk boozet kerkerij, die de leer der zaligheid en van den troost onze ziele oplost in een wijsgerige beschouwing, en eindigt met de grens uit te wischen die ons van den Eeuwigen scheidt; Schepper en schepsel onderling vermengt; en alzoop de gemeente van Christus, zonder dat deze er op verdacht is, aan de algodierij of het pantheïsme in de armen voert. Gelijk men weet, was het Prof. Valleton te Utrecht, die bij zijn inaugurele oratie in 1878 het eerst hier te lande deze zienswijze bepleitend dorst.

Doch ook anderzijds en op niet minder ernstige wijze zondigen hier de Neo-Kohlbrieggianen, onder leiding van Prof. Böhl uit Weenen; en wel in ditzelfde punt, zij het ook op andere wijze. Zij toch stellen het voor, alsof „de Christus als onze één onder de toerekening van Adams zonde en schuld ontvangen en geboren ware.“ Een schriklijke leer, waarover schrijver derzes den hoogleeraar tot de orde riep in de inleiding van „De Vleeschwording des Woords“, maar die tot onze niet geringe teleurstelling door Dr. Böhl in zijn „Zur Abwehr“ in geheel haar omvang en strekking wordt staande gehouden; zonder dat ook maar één enkele der ingebrachte bedenkingen besproken of weerlegd is. Nu voelt ieder, dat zoo aan Christus „als aan onze één“ de schuld en zonde van Adam is toegerekend, hij niet voor ons maar voor zichzelf leed, en gelijk onze één niet slechts met de schuld, maar ook met de zonde is vermengd geworden.

Beide deze valsche voorstellingen moeten derhalve met alle kracht bestreden; en de kerke Gods moet gehouden bij de vaste en zeer kostelijke waarheid, dat 1°. de Christus den broederen in alles is gelijk geworden, doch uitgezonderd de zonde; 2°. dat de Christus onze schuld gedragen heeft, niet krachtens zijn geboorte, maar krachtens de beschikkinge Gods; en 3°. dat de verzoening voor onze zonden in zijn bloed is, gelijk dit op Golgotha vergoten werd, maar om vergoten te kunnen worden, uit Maria werd aangenomen door de vleeschwording.

Bezien we elk deze drie nader.

Voorreest, de Christus is den broederen in alles gelijk geworden; wat volstrekt niet zeggen wilde, dat er tusschen den Christus en Johannes den Dooper bijvoorbeeld geen onmetelijk verschil bestond, daar toch de Christus „God was, te prijzen in eeuwigheid“ en Johannes een nietig schepsel; maar alleen dat, voor hetgeen zijn menscheit aanging, hij evenzoo waarachtig mensch was, des vleesches en des bloeds der kinderen deelachtig, als wij. Heel het redebeleid

van den heiligen apostel in den brief aan de Hebreërs toont dit duidelijk.

Maar terwijl wij nu niet konden geboren worden anders dan in schuld en zonde, is hij geboren „heilig, onnoozel en onbesmet, afgescheiden van de zondaren.“

In vraag 7 had de Catechismus geleerd, dat in het paradijs „onze natuur alzoop is verdorven geworden, dat wij allen in zonden ontvangen en geboren worden.“ De erfzonde wordt hier alzoop afgeleid uit de schuld die op onze natuur rust. Wat uit vleesch geboren wordt is vleesch. Wie in deze bedorven natuur opkomt, is zelt in zonde bevangen.

Onze Confessie zegt er in art. 15 van dat „deze erfzonde is een verdorvenheid der geheele natuur en een erfelijk gebrek, waarmede de kleine kinderen zelfs besmet zijn in hunner moeders lichaam.“

Ware dus de Christus uit ons geslacht, door den wil des mans, als onze één geboren, dan kon het niet anders, of ook hij zou reeds in zijn moeders lichaam met deze zonde besmet zijn geweest. Nu daarentegen kan dit natuurlijk niet. Van zonde bij den Zoon van God te spreken, is spreken van heilige zonde of zondige heiligheid. De zaak zelve is geheel ondenkbaar. En een ieder die leert, dat de Christus wel kon zondigen, al zondigde hij feitelijk niet, loochent zijn Godheid.

Maar al stond het vooruit vast, dat dit niet kon, het moest dan toch in de ontvangenis en geboorte zelve afgesneden zijn. En dit nu, de afsnijding van dit geheele denkbeeld, dat is het wat de Christelijke kerke belijdt met het „ontvangen uit den Heiligen Geest, en geboren uit de maagd Maria.“

Dat Christus zonder zonde en buiten zonde was, heilig, onnoozel, onbesmet en afgescheiden van de zondaren, leert heel de Schrift, en ook reeds aan Maria was het aangezegd: „Dat heilige, dat uit u zal geboren worden, zal Gods Zoon genaamd worden!“ En zonder dat we nu dieper indringen in de vraag, hoe het toeging, dat de ontvangenis uit den Heiligen Geest en de geboorte uit de maagd Maria, den overgang van de erfzonde en erfzonde buitensloot, zoo is het toch tastbaar, dat 1°. krachtens deze ontvangenis de Christus niet uit ons geslacht, maar in ons geslacht ingeboren werd; 2°. dat hij alzoop niet in Adams lenden evenals wij gezondigd had; 3°. dat de zondige bijmenging bij zijn ontvangenis geheel was uitgesloten; en 4°. dat hij als onze één was, maar „onze één“ niet.

Het tweede punt vloeit vanzelf uit het eerste voort. In den Christus is nooit zonde noch ook schuld geweest. Voor zoover hij met schuld en zonde te maken had, droeg hij ze, als van buiten opgelegd, en niet als van binnen uit hem voortgekomen; evenals het lam in de offerande de zonde van den offeraar draagt, zonder dat er innerlijk tusschen het leven van dat lam en die opgelegde zonde oorzakelijk verband bestaat.

Als nu aan een schaapherder een kind en een lam op éénen dag worden geboren, dan draagt dit zijn kind de zonde vanzelf, noodzakelijk in zich. Maar dat lam kan eerst later met de zonde in aanraking komen, zoo ze op hem wordt gelegd. Het kind heeft dus de schuld en zonde krachtens zijn geboorte. Daar is niets aan te doen. Maar het lam draagt straks de zonde op het altaar niet krachtens zijn geboorte, maar omdat de herder het als offerlam uitkoos.

En zoo nu ook is het hier.

Elk onzer, toen we ontvangen en geboren werden, hadden terstond in onze ontvangenis en geboorte de zonde en de schuld, waaruit de zonde sproot, aan ons. Daarentegen de Christus had krachtens zijn geboorte slechts één, dat hij was „heilig, onnoozel, onbesmet en van de zondaren afgescheiden.“ Juist dus het tegendeel. Gelijk het lam vanstraks, zoo kan dus ook de Christus deze schuld en zonde alleen dan op zich krijgen, zoo ze op hem wordt gelegd door een beschikking van den Vader.

Zoo dragen ook wij elk persoonlijk onze schuld uit Adam en de zonde daaruit volgende krachtens onze geboorte; maar de Christus draagt onze aller schuld en zonde, niet krachtens zijn natuur, maar omdat de raad des Heeren het alzoop bepaald heeft.

Dit is het, waarom we in het eerste artikel van deze Zondagsafdeling met zoo veel nadruk op de Staten van den Middelaar wezen.

Immers het had kunnen beschikt zijn, dat Christus geboren was in een staat, die beantwoordde aan zijn innerlijk wezen, en dan zou hij geboren zijn in den staat van den volmaakt rechtvaardige. Maar daarentegen is dit juist de raad des Heeren HEEREN en het mysterie des heils, dat de Christus, hoewel volmaakt rechtvaardig zijnde, nochtans niet in den staat van een rechtvaardige, maar in den staat van een allerzonde schuldig zou geboren worden.

Hier ligt dan ook tevens het punt, waarbij de Neo-Kohlbrieggianen in den weg der waarheid kunnen terugtreden. Ja seer zeker rust evenals op ons reeds bij de geboorte op den Christus schuld. Dit zag Dr. Böhl zeer juist in. Maar met dit tweerlei verschil, dat Böhl voorbijgaat: 1°. dat wij onze schuld noodzakelijk krachtens onze geboorte hebben, en hij vrijwillig volgens de destinatie Gods; en 2°. dat wij Adams schuld dragen als hebbende gezondigd in zijn lenden, en dat hij draagt onze aller schuld.

Hij, de Christus, is daarom niet één der „mensen die zwakheid hebben“, maar staat tegen deze allen over als „de Zoon, die in der eeuwigheid geheiligd is“ (Hebr. 7 : 28). Iets wat onze godgeleerden reeds verklaarden, dat hij wel de gemeene zwakheden van het vleesch aannam, maar verre bleef van die persoonlijke zwakheden, die ons in verband met ons persoonlijk leven aankleven. Vandaar dat hij wel sterft, maar niet ziek is geweest.

En zoo komen we dan tot het derde punt: dat zijn vergoten bloed de verzoening aanbrengt, maar om vergoten te kunnen worden, moest aangenomen in de vleeschwording.

Is het waar, dat Christus niet krachtens de noodwendige gevolgen zijner geboorte, maar ingevolge van de beschikking des Heeren, in den staat van een ongerechte en als verantwoordelijk voor onze aller schuld op aarde kwam, dan voelt ge onmiddellijk, dat eigenlijk de toerekening van onze aller schuld aan den Middelaar reeds vóór zijn geboorte plaats greep in den raad des Welbehagens. Dit kon ook niet anders, of onze rechtvaardigmaking zou niet vast in den wilte Gods zijn. En wat ge ook bemerkt, er zou geen verzoening geweest zijn voor Abraham en David en alle verloren des Ouden Verbonds, en geen hunner had ooit als in Psalm 32 van een „welzalig, wien de zonden zijn vergeven“ kunnen jubelen.

Dit sta dus boven alle bedenking vast, dat de toerekening van onze aller schuld aan den Christus, reeds vóór zijn ontvangenis in den raad des Eeuwigen was. Doch

is dit zoo, en is hij alleen krachtens dezen zelfden raad ontvangen en geboren, juist om als drager onze schuld, onze zonden te kunnen verzoenen, dan volgt hier ook vanzelf uit, dat hij niet anders dan in den staat van een ongerechte kon ontvangen en geboren worden. „Geworden uit een vrouw, geworden onder de wet!“

In zijn ontvangenis en geboorte liggen dus tweerlei: 1°. is hij door zijn ontvangenis uit den Heiligen Geest feitelijk en wezenlijk „heilig, onbesmet en onnoozel“, en 2°. toch te gelijk, wat zijn staat aangaat, schuldig gesteld en schuldig gerekend voor onze aller schuld.

Nu ligt intusschen de zoen der zonde in het recht Gods, dat voor een onenigige schuld een eenwigen dood vraagt. Hieruit volgt alzoop, dat de toerekening van onze aller schuld aan den Middelaar, en de verzoening van onze aller schuld door hem, wel afvloeit uit Gods raad, maar eerst gerealiseerd wordt als zijn bloed wordt vergoten en hij in den eeuwigden dood ingaat. En in zooverre mag er nooit aan getornd of iets op afgedongen: *Wij hebben de verlossing door zijn bloed.*

Maar, en hierop nu is meestal veel te weinig gelet, om zijn bloed te kunnen vergieten, nam hij het aan, en dat aannemen zelt reeds van dat bloed was een daad van vernedering, en droeg als zoodanig reeds een priesterlijk karakter.

En dit nu is het, waarop de Catechismus ons hier wijst.

Hij wordt geboren „heilig, onnoozel, onbesmet en van de zondaren afgescheiden“. Toch wordt hij reeds bij zijn ontvangenis en geboorte ingezet in een staat, die hiermee strijdt, en wordt hij gerekend, als met onze aller schuld beladen.

En dit nu, die tegenstelling tusschen wat hij in zijn ontvangenis en geboorte was, en desniettemin in zijn ontvangenis en geboorte gerekend werd, dit is het waarin de Catechismus den troost onze zielen aanwijst.

Immers zegt de Catechismus, dit troost, dat hij alzoop ontvangen en geboren is, niet voor zichzelf, maar voor ons.

Zóó diep is de wortel van onze vervdering en zoover achter ons gaat onze schuld en zonde, — en zóóver is hij dan ook tot ons gekomen, om onze zonden voor ons weg te nemen.

Ook uw zonde en uw schuld, waarin gij, en waarin uit u uw kind, ontvangen en geboren werd, ze zijn in dit heilig Kind, maar dat als een misdadig kind gerekend is, voor Gods aangezicht bedekt.

KUYPER.

„Verborgen in de aarde.“

En bevreesd zijde, ben ik heengegaan, en heb uw talent verborgen in de aarde: zie, gij hebt het uwe.
(Matth. 25 : 25).

Ontwaakt toch, gij die slaapt, en staat op uit de dooden, en laat Christus over u lichten! Hoelang het ook nog dure, de komst des Heeren is nabij.

Maranatha!
En dit, dat de Heere wederkomt, komt om te oordeelen, om te schiften, om of in de hel te werpen of in de heerlijkheid te zetten, dat is de ernst in het spel van ons leven, de eenige hoogte, heilige ernst, die u het verspelen van uw leven belet.

Gij weet niet, en niemand weet van u, of het nog bij uw leven gebeuren zal, dat hij wederkomt op de wolken. Maar of ge dan al gestorven zult zijn of nog leeft, dat maakt voor

Het Calvinistisch karakter van den Heidelbergse Catechismus.

DOOR

DR. A. ZAHN.

Verder wordt de vraag van alle kanten besien, hoe ver de Voorzienigheid Gods zich over de zonden uitstrekt? Dat God ook de zonden tot zijn doel regeert, ontschuldigt de goddeloozen niet, omdat hun doen een geheel ander is dan Gods doel. De leer van de Voorzienigheid wordt zeer duidelijk in den zin der Gereformeerde dogmatiek behandeld. Alle menscheijk doen staat onder de bepaalde leiding Gods (Jer. 10 : 23).

Verder wordt de verhouding der menscheijkheid en der Godheid in Christus juist verklaard; een korte schets van het leven des Heeren gegeven (in de heerlijkheid bergpredikatie maakt hij de wet los van de valsche uitleggingen der Farizeers), de nederdaling ter helle als zijn heilse pijn, kwaal en verschrikking voorgesteld. Bij de leer

van den Heiligen Geest wordt geloovend, dat de ware geloovigen Hem weder verliezen kunnen. Ook David bezat hem nog (Ps. 51 : 11). Hij ziet op de verblijdende en troostende gaven des Heiligen Geestes, die vanwege zijn zware zonde van hem geweken waren; de Geest zelf was echter niet geweken. Bij de bespreking van de uitverkoren gemeente wordt ontkennd, dat de uitwendige roeping tot zaligheid genoeg is; Hij helpt haar niet zonder die inwendige roeping. De onzichtbare kerke is daarom slechts onzichtbaar, omdat het binnenste der ware geloovigen God alleen bekend is. In haar, waarmede men verbonden moet zijn, heeft men de rechtvaardigmaking, d. i. de vrijpraak van de zonden en het toekennen van het recht ten leven. Bij de Sacramenten ontwaart men weer de Gereformeerde leerwijze: zij zijn de zegelen, die aan den grooten genadebrief Gods, zijn Woord, gehangen zijn.

In het Avondmaal moet men een lichaamlijk en geestelijk eten onderscheiden. Geestelijk eet ik het gekruiste lichaam van Christus en zijn vergoten bloed, dat is Christus' lijden en sterven in het geloof aannemen en door den Heiligen Geest met Christus vereenigd worden. De Sacramenten zijn, naar hunne natuur, zichtbare teekenen en zegelen, maar niet vaten, waarin de hemelsche goederen besluten zijn. De symboliek des Avondmaals, de waarachtige en wezenlijke tegenwoordigheid van het lichaam en bloed van Christus in het Avondmaal, het gedachtenismaal, worden voornamelijk beschreven.

De uitvoerige beschouwing van de wet, het eene gebod

der begeerte (het rode) leidt tot de vraag, wat de Schrift onder volmakten verstaat, zooals de heiligen soms genoemd worden. Daar wordt gesproken van de volmaaktheid volgens het Evangelie, welke wij hebben in Christus door de genade der rechtvaardiging. Met het gebod sluit het onderzoek, dat een grondige, diepe, waarlijk praktische en theologische inleiding op het wezen der Christelijke waarheid is. Kirchner zegt in zijn boek over de keurvorstinnen en koninginnen op den troon der Hohenzollerns: „Prinses Wilhelmine werd bij haar onderwijs door den hofprediker Andreae met theologische spitsvondigheden volgepropt!“ Zóó oordeelt een modern theoloog over een schitterend examen na grondig onderwijs! In allen gevallen is men van deze hoogte in den tijd van het Rationalisme en toen later de Lutherse Catechismus in de Gereformeerde Domkerk te Berlijn ingevoerd werd verre afgeaald.

De belijdenis had plaats op de wijze, die in de Gereformeerde kerke van Anhalt en de Palts aangenomen was 1). De prinses beantwoordt de vragen of zij de belijdenis leer van harte geloof, of zij die met een godzalg leven versterken wil, of zij daarin volhardten wil, met: „Ja, van harte ja, door de genade van onzen Heere Jezus Christus.“ Daarop knielt zij neder en wordt ingezegend met de woorden: „God, Vader, Zoon en Heilige Geest, geve u

1) Vgl. Die Anhaltinischen Agenden in Zahn's „Hilf goed recht der Gereformeerde belijdenis in Anhalt, 1866.“

zijn genade. Hij bevestige u in alle goed, dat Hij in u begonnen heeft, en verzeele het door zijn Heiligen Geest tot den dag der volkomen verlossing. Amen.“

II.
Zoo er één leer is, die voorwerp van strijd geweest is, dan is het die van de uitverkiezing. De Brandenbursche vorsten, die onder hunne hofpredikers soms ook leeraars hadden, die de algemeene genade op den voorgrond stelden, zonder de leer der voorbeschikking te ontkennen, verboden dikwijls, dit laatste stuk tot voorwerp der kanselpolemiek te maken. Toen dit ook in Cleve-Mark-Gulik plaats had, heeft de synode der Evangelisch-Gereformeerde kerken in 1719 daartegen bij Frederik Wilhelm geklaagd en deze heeft den 26sten Juli verklaard, dat hij er niet aan dacht, iemand geweten te binden of de vrije prediking van die leerstelling, welke door al de Evangelisch-Gereformeerde kerken, als waarloze wijfselen behouden, aangenomen en in wier symbolische boeken en openlijke confesies ze opgenomen zijn, te verbieden. Daarna wordt dan zeer verstandig gewaarschuwd, om de verborgen leer van Gods eenwig raadsbesluit niet uiterlijke praal, met heftigheid en hefteloze veroordeeling der dissenterenden te behandelen. Men moet volgens de geloofsbelijdenis der Gereformeerde kerke prediken, maar zich van alle zoodig kabbeleren bij dit diepe mysterie onthouden.

DE GAAY FORTMAN.

u geen verschil. Na uw sterven bestaat er ook voor u geen tijd meer. Ge zijt in de eeuwigheid, waarin geen oogenblikken meer geteld worden. Eens sluit ook in uw herinnering de komst des Heeren op de wolken onmiddellijk aan uw stervensuur aan.

Dus baat het niet, of ge dien doorluchten dag al verre stelt. Uw sterven kan zeer spoedig zijn. En vlak achter dat sterven ligt voor u de wederkomst des Heeren.

Tusschen uw indalen in den kuil en dat ontwaken op de roepstem van den Zoon des menschen, ligt voor u tijdsbesef niets.

Steeds dreigt dus dat komen.

Het staat altoos voor de deur.

En of we al, gelijk in de dagen van Noach, gedachteloos van dag in dag glijden en voortleven als ware het alles een spel, zoodat we aten en dronken en ten huwelijk gaven en ten huwelijk genomen werden, eens breekt in dat spelend leven een gedruisch als van een slag uit de wolken in, waarop Christus uit den hemel nederdaalt, om al wat dan nog leven zal of dan reeds ten grave zal zijn, voor zich te dagen en te oordeelen.

In Noacha dagen geloofde men daar ook niet aan.

De ééne dag kwam gelijk de andere ging. De dagen geleken aldoo op elkander als twee druppelen waters. Men lachte en dronk, men brast en haadde zich in goddeloosheden. En morgen zou het weer zoo zijn.

Tot ze opeens schrikten; opschrikten, zoo als ze nog nooit geschrakt waren; en het gerucht van den wassenden, zwelenden vloer van mond tot mond, van dorp tot dorp liep; en ieder vluchtte voor zijn leven, en op zijn dak of in een boom of op een berg te ontkomen zocht; maar zonder dat er ontkomen aan was. Want God sloop ze met zijn wateren na en haalde ze in tot op de hoogste bergen.

En dit nu is het Maranatha, dat er nog eens zulk een dag komt. Een dag nog ontzettender. Een dag waarop geen regenboog in de wolken volgen zal. De dag waarop het uit zal zijn. Uit voorged. Voor heel onze historie. Voor alle volk. Voor heel deze wereld. Uit ook voor u.

En dat de Christus komen zal, niet als eens tot Bethlehem's kribbe, in nederheid, om te zoeken wat verloren was en het verloren te redden, neen, maar als Salomo in zijn heerlijkheid, als een Koning in zijn glorie om te triumfeeren.

Verhoort, o poorten, dan uw boog; Rijst, eeuwige deuren, rijst omhoog. Omdat ge uw Koning moogt ontvangen. Wie is die Vorst, zoo groot in macht? Het is het hoofd van 's hemels legemeent, Hem eeren wij met lofzangen.

Maar in den afglans van dat Maranatha moet dan ook uw ziel, moet uw persoon, moet uw leven staan.

Hij komt, dus moet om hem als uw middelpunt zich heel uw aanzijn bewegen.

Niet gij het middelpunt, en hij er bij om, u te verlossen. Niet een leven in de burgermaatschappij buiten hem om, en voort te zien, maar voor u zelf er bij. Neen, maar hij en hij alleen het middelpunt, waarom alles zich keert en wendt. De maatstaf, waarmee ge de waarde of onwaarde afmeet van uw bestaan, uw aanzijn, uw doen en uw karakter. Aan hem alles gemeten, gelijk hij eens over allen oordeelen zal.

Aldoof hij elken morgen en elken avond uw leven voor het oog uwer ziele afwoog, zoo gij uw leven voor uw oog afwegend in uw verbijzeling en in uw gebed.

En nu zijt ge hoofd voor hoofd talentbewaarders!

Ge zijt door uw Heere aangesteld, niet om als droomers te droomen of als dwepers te dwepen of als veeplaters in uw woorden zonder eind te zijn.

Neen, hij heeft u aangesteld, om een werk te werken, om iets te doen, om iets uit te richten; niet om toeschouwers en ietsdoers te zijn, maar om te dienen, om dienstknechten en dienstmaagden in het huis van uw God te zijn.

En daarom vertrouwt Hij u talenten toe. Hoevele doet er niet toe. Dat is zeer onderscheiden. Met zijn vrijmacht hoopte Hij de talenten bij den één op, en zond den ander bijna ledig heen. Maar ook wie het minste ontving, ontving toch iets. Altoos minstens één talent. Een talent is een Griekse naam voor een schat van altoos hoge waarde. Een talent gold ook naar de laagste berekening nog altoos eenhonderd gouden gulden. Weshalve niemand recht heeft, om als de Heere van één talent bij den minst bedeelde spreekt, dat één talent derwijs gering te schatten, dat het juist met niets gelijk zou staan.

En wat is er nu onverantwoordelijker dan dat juist deze kleine schatbewaarders hun roeping in de kerk zoo weinig verstaan?

Gelijk in de natuur, die God schiep, is het ook in zijn kerk die Hij uitverkoort, de schaarsche beelden zijn de meest talrijke, en tegen tien personen met vijf of dertig met drie talenten, zijn er stellig tienvaardig met één talent, één talent werd toebedeeld.

En nu, acht ge, dat dit minder beteekenen zou, en dat teloozang van deze enkele talenten er minder toe doen zou? Maar tel het na, en overtuig u van het tegendeel. Die tien hebben saam slechts vijftig, die dertig slechts negentig, saam dus honderd veertig talenten, terwijl de houders van het enkele talent, om hun meerder aantal, saam alleen drie honderd talenten bezitten.

Denk dus eens na wat onmetelijke schade er aan Christus' kerk wordt toegebracht, doordien juist die bewaarders van het enkele talent vaak zoo traag en loom zijn en hun talent stil in de aarde verbergen.

o, Het baat niet en het bouwt de kerk niet, of al die enkele rijkbedeelde met hun vijf talenten dubbel woekeren. Het leven van uw kerk en van uw kring verarmt, zoo de broeders en zusters van het enkele talent in werkeloosheid voortspelen, en hun talent in de aarde verbergen blijft.

Uit enkel officieren vormt ge geen leger, zoo de gewone soldaten bij hun haardsteden blijven. Met enkel architecten bouw ge geen paleis, zoo de man die de truiel hanteert den steiger niet op wil.

En zoo ook in Christus' kerk komt ge er niet, enkel door predikers en profeten en herauten en voorgangers, neen, er moet ook machtig uitbreken de stille woeking met de talenten van dienende liefde, van zoekende ontferming, van schuchtere nederigheid, van teeder mededoogen, van kalme zelfverloochening, van ongemerkt kruisdragen, van verborgen gebeden, en wat talloos tal van talenten de Heere, min chitterend, maar toch van het eerste goud,

aan zijn dienstmaagden en dienstknechten heeft toegevoerd.

o, Blijf toch niet van verre staan. Leef niet als de spin alleen voor uzelf, maar puur honig als de bij, om voor anderen het zoet te vergaderen.

De dienst des Heeren is zoo wegslepend heerlijk, maar wie zijn talent in de aarde begraaft, verspeelt zijn heerlijkheid.

En daarom mocht het uwe begraven zijn, graaf het nog heden op en begin er het woekeren mede.

Maranatha!

KUYPER.

Amsterdam 27 Januari.

De Algemeene Synodale Commissie van het Ned. Herv. Genootschap schijnt ontdekt te hebben, dat de heeren Dr. Kuyper en Dr. Rutgers toch nog met verborgen vezelen aan haar hiërarchisch maaksel verbonden waren.

Althans in den loop dezer week ontvingen beiden dit stuk in afschrift:

De Algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde Kerk, overeenkomstig Art. 70, 1^e van het Algemeen Reglement, door de Algemeene Synode daartoe gemachtigd;

Ontvangen hebbende afschrift eener Uitspraak van het Provinciaal Kerkbestuur van Noord-Holland d.d. 29 Maart 1887, waarbij de Heeren Dr. A. Kuyper en Dr. F. L. Rutgers, ontzette onderlingen van de Nederlandsche Hervormde Gemeente te Amsterdam, opnieuw schuldig worden verklaard aan verstoring van orde en rust, en ontzet uit het lidmaatschap der Nederlandsche Hervormde Kerk, welke uitspraak de geldigheid eener eindbeslissing heeft verkregen;

In kennis gesteld met een adres aan Z. M. den Koning van zich noemende: „Opzieners der Armverzorgers der Gemeente onzes Heeren Jesu Christi te Amsterdam“, d.d. 18 December 1886, waarin zij verklaren, dat de Kerkeraad, op wien de Algemeene Synode kerkelijke proscriptie heeft toegepast, besloten heeft in de vervulling van zijn taak voort te varen“ en „krochten zijne oorspronkelijke, hem nimmer ontomene bevoegdheid, zijn plaatselijk Kerkgenootschap opnieuw te regelen en daartoe voor wat onze Kerk aangaat, aan de sinds 1816 feitelijk hier toegepaste Kerkorden alle verbindende kracht te ontnemen, en alzoo voor zijne Kerk, die alzoo hiernede den naam van Nederlandsche Hervormde Gemeente afslegt, en den naam van Nederlandsche Gereformeerde Kerk weer aanneemt, opnieuw in te voeren de bepalingen, die in haar belijdenis geworteld en historisch uit haar eigen leven ontwikkeld waren en tot 1816 hier golden, bepalingen, die te vinden zijn in het Groot Placaatboek, deel III fol. 464 en dat wel, behoudens eenige, door den veranderden staatkundigen toestand vanzelf ontstane wijzigingen“;

Overwegende, dat uit de feiten, in genoemde Uitspraak vermeld, en door de medewerking aan in genoemd adres vermeld besluit en door de uitvoering, daaraan gegeven, ten duidelijkste blijkt, dat genoemde Heeren Dr. A. Kuyper en Dr. F. L. Rutgers alle betrekking tot de Nederlandsche Hervormde Kerk vrijwillig hebben verbroken;

Gezien Art. 3 eerste gedeelte van het Algemeen Reglement;

Besluit te verklaren, dat de Heeren Dr. A. Kuyper en Dr. F. L. Rutgers voornoemd ten duidelijkste getoond hebben, zich door woord en daad te hebben afgescheiden van de Nederlandsche Hervormde Kerk, en dat zij mitsdien, ook als leden, niet meer tot haar behooren;

Bepaalt, dat afschrift van dit Besluit zal gezonden worden aan de Heeren Dr. A. Kuyper en Dr. F. L. Rutgers te Amsterdam, aan den Kerkeraad der Nederlandsche Hervormde Gemeente te Amsterdam, aan het Provinciaal Kerkbestuur van Zuid-Holland, aan den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, aan den Minister van Financiën, aan den Minister van Justitie, aan den Burgemeester van Amsterdam, en dat dit Besluit zal worden afgekondigd in het officieel orgaan der Nederlandsche Hervormde Kerk.

Gravenhage, 4 Januari 1888.

De Algemeene Synodale Commissie der Nederlandsche Hervormde Kerk,

J. K. KOCH, President.

L. OVERMAN, Secretaris.

Voor censulend afschrift.

De Secretaris van de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk,

L. OVERMAN.

Pompeus genoeg!

Van dit nietszeggend blaasje papier gaat een afschrift aan allerlei hiërarchische besturen, en voorts aan den Minister van Staat en van Binnenlandsche Zaken; dan nog aan den Minister van Justitie; en dan nog aan den Minister van Financiën; en dan eindelijk nog aan den burgemeester van Amsterdam.

De Duitschers noemen zulk poeha-maken met allerlei titels van autoriteiten: „Vornehmthum“. Een kostelijk maar onvertaalbaar woord. Onvertaalbaar, omdat ons goede Hollandsche volk in zijn fierde dagen steeds aan zulke latheden bleef gespeend.

Daarvandaan komt het dan ook zeker dat de heeren leden der Synodale Commissie zich in hun titel- en hoogheidsmanie hier leelijk in de vingers schijden.

Immers ze hadden moeten zeggen: „Afschrift zal gezonden worden aan de Ministers van Binnenlandsche Zaken, Justitie en Financiën en aan den burgemeester van Amsterdam.“

Maar zie, in den waan van nu eens heel precies en op de hoogte te zijn, laschen ze er in: Minister van Staat, en vergalopperen zich hiernaes danig.

Hun verzening toch geschiedt niet aan de personen der Ministers, maar aan hun drie departementen. En nu is wel de heer Heemkerk in zijn persoon tevens Minister van Staat, maar dit heeft niets met zijn departement van Binnenlandsche Zaken uitstaande. Hij blijft dat, al verhuist hij morgen naar Justitie. Hij blijft dat, al wordt hij minister af.

Zoodra Heemkerk genoemd wordt, kan dit er bij; waar zijn naam wegblijft, moet ook de titel wegblijven, tenzij niet een onderdaan, maar de Koning zelf spreekt.

Doch dit daargelaten, elieve wat moet de burgemeester van Amsterdam met deze acte doen?

Moet hij als hoofd der politie op Dr. Kuyper en Dr. Rutgers toezicht houden, dat ze niet in 't geheim weer banden met de synodale kerk aanknoopen?

Moeten alle inspecteurs en brigadiers en agenten van politie voorlezing van deze acte hebben, om wel te vernemen, dat Dr. Kuyper en Dr. Rutgers niet meer van het genootschap zijn?

Och, dit stukke papier legt de Burgemeester evenals de Minister stilteken en ongelegen naast zich neer. Wat interesseert hem ook die kerkelijke bullen?

En al het doel van deze „grootsprekerij“ of „smokerij“, gelijk onze plompe vaderen dit noemden, heeft geen andere bedoeling, dan om zand aan de gemeente in de oogen te strooien en een indruk te maken, hoe deze synodale heeren een soort kerkelijke burgemeesters en half-kerkelijke ministers zijn, bij alle Staatsministers gezien en met den burgemeester van Amsterdam zelfs in aanraking.

Een man van ernst lacht om zooveel vertoon, waarachter zoo diepe geestelijke armoede zich poogt te verschuilen.

En was het stuk nu nog maar waar.

Maar ook dat is het niet eens.

Want wel hebben de synodale heeren hier volmaakt gelijk in, dat Dr. Kuyper en Dr. Rutgers niet geen enkel bandje of vezeltje meer vastzitten aan het Nederlandsch Hervormd Genootschap; maar onwaar is:

1°, dat zij hiervan zijn afgeraakt door een daad hunnerzijds; en waarheid is, dat de kerkeraad van Amsterdam op den 16den December 1886 de kerk van Amsterdam losmaakte van de Synode, en dat toen derhalve ook Dr. Kuyper en Dr. Rutgers er los van raakten. Als een schip van den wal is losgemaakt, zijn van dien wal ook los alle opvarenden en alle passagiers; en

2°, is het onwaar dat de Synodale Commissie nu nog een afzonderlijke losmaking als leden kan constateeren, daar alle band reeds op 16 December 1886 had opgehouden te bestaan, en men wat eens los is, niet meer afknippen noch lossnijden kan.

Het ergertelijk echter ook in dit stuk is de volkomene afwezigheid van elk besel zels van het: „Verstrooi niet, maar vergader!“

Er spreekt hier geen kerk, er spreken geen herders. Er spreken hier nog minder dan conducteurs van een trein, die bij aankomst in het station de kaartjes opvragen en u, zonder eenig besel zels van ontferming, laten gaan gelijk ge gekomen zijt; in hun schik dat ze van u af zijn en naar bed kunnen!

Ook in Hilversum buigt zich de kerkeraad tot ons leedwezen steeds dieper onder de synodale hiërarchie.

Eerlijds werd ook daar iets gevoeld van het ergelijke dat er stak in het schrijfelij feit, om aan het hoofd van een Christelijk kerkgenootschap een man als voorzitter der Synode te zien zitten, die den Christus loochende.

Iets gevoeld voor het stuitende feit, om op tal van kansels de waarheid te hooren smaden in steel van te prediken.

Iets besef van den plicht der geloovigen en vooral van ambtsdragers, om niet te zwijgen en niet in te houden, maar te roepen al den dag en al den nacht over de breuke van Sion.

Ploos van Amstel en Klaarhamer hadden hun woord voor de conscientie der broederen laten liggen.

Ze konden niet zeggen dat ze het niet wisten.

Het was hun aangezegd, en hun eigen conscientie had er een Amen op uitge-sproken.

Daarom beriepen ze ook Dr. Dijkstra. Ze wilden een man, die nu het er op aankwam, hen zou aanvoeren en voorgaan in den strijd.

Een man die volbloed was. Geen verkapt synodalist. En zulk een betrouwbaar leider waanden ze in Dijkstra gevonden te hebben.

Ja ze konden niet anders denken, of hun keuze was wel gevestigd, toen Dijkstra zelf zijn brieven tegen Vos drukken liet, en daarin van zich afbeet dat het een aard had.

Thans, naar Hilversum gekomen, echter maakt Dijkstra uitstapjes naar Amsterdam en wandelt met Vos door de Kalverstraat. Dijkstra is in een jaar, onzelfstandig als hij is, geheel ingepakt. Hij is nu erger dan Vos toen was. Geen toon en geen hart meer voor zijn vroegere medestanders. Eer hun vervolger en hun vijand.

Zooover gaat dit thans, dat hij den kerkeraad zelfs overhaalt om bepaalde ontwaar-heden te constateeren.

Ziehier het bewijs:

Onder dagteekening van 29 Dec. 1887 zond de heer J. L. Jaspers, diaken te Hilversum, dit schrijven aan den kerkeraad in:

Wederw. Heer en Broeder!

Tot mijn leedwezen is mij in de laatste kerkeraadsvergaderingen en in de onderhandelingen met de geloovigen, die hun request onlangs bij ons indienden, met volkomen duidelijkheid gebleken, dat gij en de andere ambtsdragers weigerachtig zijt en blijft, om naar roeping en plicht de ongoddelijke banden af te werpen, waarmede ook onze kerk sinds nu ruim 70 jaren gebonden ligt.

Tengevolge daarvan heb ik na rijpe overweging besloten, u te melden, dat ik niet meer met u kan vergaderen en dus de samenkomsten van de broederen niet meer voor een kerkeraadsvergadering kan houden.

Ik wensch onder biddend opzien tot God, niet mijn ambt te verlaten, maar integendeel getrouwer dan duaver, volgens mijn ambt, het goede voor de gemeente Gods alhier te zoeken.

Van harte hoop ik, dat ook uw oog daarvoor nog eens geopend en uw hart daartoe bereid-

willig worde en wij alzoo weer bijeenkomen kunnen.

Mag ik u vriendelijk vragen, van dit schrijven ook aan de andere broeders mededeeling te doen?

Hoogachtend enz.

J. L. JASPERS.

Hilversum, 29 December 1887.

Hier staat dus zoo duidelijk mogelijk in: „dat hij (Jaspers) zijn ambt niet nederlegt en niet verlaat, maar het nog trouwer dan vroeger hoopt te bedienen.“

En wat antwoord zendt Dr. Dijkstra hem nu onder dagteekening van 6 Januari 1888, namens den kerkeraad?

Lees het hier:

Wederw. Heer!

In uw schrijven van 29 Dec. 11, aan den voorzitter van den kerkeraad der Herv. Gemeente alhier, met verzoek om dat schrijven aan de andere kerkeraadsleden mede te deelen, zegt u o. a., dat gij na rijpe overweging besloten hebt, hem te melden, dat gij niet meer met genoemden kerkeraad kunt vergaderen en ook de samenkomsten der broederen niet meer voor kerkeraadsvergaderingen kunt houden.

Naar aanleiding hiervan zijn twee kerkeraadsleden tot u gegaan, om te trachten u in den geest der liefde terecht te wijzen, en bij u te bewerken, dat gij genoemd besluit zoudt intrekken, doch zonder het gewenschte gevolg.

Integendeel hebt gij nadrukkelijk verklaard, dat gij bij u besluit zoudt blijven. Hierbij gevoegd de omstandigheid, dat gij de openbare godsdienst oefeningen steeds vernimt bij te wonen, de inzameling der gaven voor de armen verzakt en u met de verzorging der armen niet bemoeit, maar veeleer de armen zoekt te benadeelen, door te trachten, dat de menschen uit de kerk gehouden worden. Immers, op dezelfde uren, op welke wij samenkomsten worden mede door uwe bemoeiing elders samenkomsten georganiseerd en gehouden, en door u of geheel of gedeeltelijk geleid, welke gezegd moet beoogen.

Tengevolge van een en ander merkt de kerkeraad uw boven aangehaald schrijven wel en dengelijk aan als een feitelijk nederlegging over betrekking als diaken bij deze gemeente en bericht u tevens, dat in uwe plaats een ander is benoemd.

Namens den kerkeraad der Herv. Gem.,

S. DIJKSTRA, h. t. p. e. z.

Alzoo: Jaspers schrijft uitdrukkelijk: „Ik leg mijn ambt niet neer“, en de heer Dr. Dijkstra antwoordt: „De kerkeraad beschouwt u als feitelijk uw ambt nedergelegd hebbende.“

Hier is alzoo én onrecht én onwaarheid. Op zijn hiërarchisch standpunt had Dr. Dijkstra kunnen voorstellen Jaspers af te zetten.

Maar neen, dat wil hij niet.

Er moet eenvoudig verklaard dat hij zijn ambt neerlegt.

Dat spaart opspraak.

En, ... dit weet Dijkstra vooruit, Jaspers appelleert tot niet.

Hij kan dus schrijven wat hij wil.

Er komt in De Vrije Kerk van deze maand nog een stuk in zake de Doopquaestie voor, dat zeer de aandacht verdient, ook al kunnen we ons voorshands niet met al zijn conclusies vereenigen.

Het is van de hand van Dr. F. M. ter Hoor, predikant te Oud-Alblas, en draagt ten titel: „De kerkelijke tucht bij doopliedmaten“, juist hetzelfde thema als ook wij onlangs ter sprake brachten.

Ook Dr. Ter Hoor ziet in, dat de toestand niet blijven kan voor wat die is. Nu almeer honderden, die den Doop ontvingen, op later leeftijd geen de minste neiging gevoelen om den toegang naar het sacrament des Avondmaals te zoeken, en zoolang zij dien weg niet zochten, zich beschouwen, als vrij om te leven gelijk hun goedgevoel en staande buiten het bereik van de kerkelijke tucht, wordt almeer een misstand geboren, die onhoudbaar is.

Niet alleen toch dat alzoo de kerkelijke tucht onttaart in haar karakter; de kerkeraad zijn autoriteit inboet; en het sacrament in discredit komt; maar ook wordt ongemerkt heel de belijdenis der waarheid door zulk een misstand van haar vaste fundament afgeschoven.

Men wordt én individualistisch én pelagianisch beide, waar toch Christus' kerk juist zoo sterk mogelijk en principieel tegen individualisme en pelagianisme overstaat.

Ook wij schreven daarover onlangs, dat „Lasco's voorbeeld o. i. ook ten onzent navolging verdiende, en dat ten leste afsnijding van de gemeenschap het eenig beproefde middel was, om de kerk van Christus tegen gelijkvormigheid met de wereld te bewaren.“

Nu komt echter Dr. Ter Hoor met heel andere voorstellen, en daaronder b. v. deze twee: 1°, dat men aan boone doopleden de catechisatie weigeren zal, en 2°, dat men hun kinderen niet zal doopen.

Is dit nu, zoo vragen we, juist gesien?

Over het laatste kan nauwelijks geschil bestaan: Ge doopt als kerk, en onthoudt dus aan een kind den Doop niet, ook al heeft zijn vader of moeder iets misdreven.

Maar ook bij den Doop optreden kan een vader of moeder niet, zoolang ze geen toegang tot het heilige Avondmaal hebben, want én het komen bij den Doop én het komen tot het heilige Avondmaal is beide een belijden in het midden der gemeente.

Die het dus bij het heilige Avondmaal niet kan, kan het ook niet bij den heiligen Doop. Een verband dat ook Dr. Ter Hoor zeer juist inzigt. Zulk een zal dus den Doop erlangen voor zijn kind, maar onder getuigen. Zels het kind van een „gebanneerde“, op wien de ban is toegepast, mag niet van den Doop geweerd, hoeveel minder het kind van een niet-belijdend Dooplied.

Hierover kan, dunkt ons, tusschen den geachten schrijver en ons geen geschil bestaan.

Maar moeilijker staat het met zijn twee- den voorslag: „Wering van de catechisatie!“

Dr. Ter Hoor bedoelt natuurlijk niet, dat hij feitelijk geweerd zou worden zoo hij komen wilde, maar dat de kerk hem openlijk veroordeelen zou, en hem het recht op de catechisatie onttrekken, tot hij dit aan-zocht; om alsdan het vonnis op te heffen.

Toch komt ons dit bedenkelijke voor.

De overtreders die van het heilige Avondmaal geweerd werden, werden toch onder de tucht van het Woord gehouden. Dat moet ook. Want afsnijding bedoelt weer-opneming. Het is niet: „Nu ben ik van u af“, maar veeleer: „Wanneer en hoe krijg ik u terug?“

Een afgesneden blijft gedoopt, en onder het oordeel van zijn belijdenis, en moet daarom getrokken. Getrokken door den gebede, en door het Woord.

Hij is geen heiden, maar als een heiden en tollenaar zal hij u zijn.

Maar nu, zie hoe de Heere Jezus met heidenen en tollenaars handelt.

Hij bewijst ze juist met het Woord, en onthoudt hun het Woord nimmer, ook al maant hij om de perlen niet voor de zwijnen te werpen.

Buitendien het gaat ook logisch niet op. De iout van zulk een persoon is, dat hij niet het heilige Avondmaal zoekt en daarvan geen belijdenis in de gemeente doet.

En zie, terwijl dit nu zijn zonde is, en catechisatiebezoek het geboden middel is, om die zonde uit te wischen, ga ik om de zonde iemand den toegang tot de catechisatie onttrekken!

Waartlijk, dit kan, en dit gaat niet.

Ge loopt in een vuil en slordig gewaad; u wasschen en reinigen is het middel om deze fout te ontgaan; en als straf voor uw onreinheid sluit ik u het water en de zeep voor u weg.

Dr. Ter Hoor zal het zelf met ons eens zijn, dat, al bedoelt hij het feitelijk ook geheel anders, dat toch logisch als vorm van tucht niet wel denkbaar is.

Gelijk hij zelf erkent, gaat hij hierin dan ook geheel tegen Voetius in.

Voetius wilde zelfs ternauwernood eenige tucht voor Doopleden.

En al staan we nu geheel aan Dr. Ter Hoors zijde, waar hij dit van Voetius te absoluut gesproken vindt, toch gaat hij zelf, dunkt ons, wel weer iets te ver van Voetius af.

Ligt niet een juistere beslissing in het kader van deze gegevens:

1°. Van een gedoopt kind weet God alleen, maar geen mensch, of het waarlijk een lid des lichaams van Christus is.

2°. Of dit metterdaad het geval is, blijkt voor het gedoopte kind zelf eerst, als hij de verzekering van den Heiligen Geest ontvangt, en te zijnen opzichte voor anderen niet dan in de eeuwigheid op onfeilbare wijze.

3°. Vatte men nu de toetreding tot het heilige Avondmaal op als de persoonlijke belijdenis, dat men het zegel van den Heiligen Geest ontvangen heeft, dan konden alleen zij „belijdenis“ doen, die weten dat zij uit den dood overgezet zijn in het leven.

4°. Dit echter is nooit het standpunt der Gereformeerde kerk geweest, die evenmin bij het heilige Avondmaal als bij den heiligen Doop het uitgangspunt zocht in de persoonlijke verzekering, maar eischte, dat een iegelijk in den zegg der gehoorzaamheid zich zou stellen onder de genademiddelen.

5°. Dit verzuart ongetwijfeld voor de niet-verkorenen het oordeel, maar dit gript evenzoo bij de bediening des Woords en des heiligen Doops als bij het heilige Avondmaal plaats.

6°. De rechtmatigheid van dit inzicht steunde steeds daarop, dat niet ons besef van het werk Gods, maar het werk Gods zelf hier grond van recht en plicht is.

Gelijk een boom of plant, niet eerst als de vrucht er is, als boom of plant van haar soort erkend wordt, maar de kennis van den hovenier, nog eer de vrucht zich teekent, hier de zaak uitmaakt, zoo ook is het hier.

Wie op de vrucht wachten wil, kan noch Doop noch Avondmaal houden, want vaak bekeert God de Heere iemand eerst in het sterfuur.

En bovendien besefsen kunnen missen. Daar ligt geen grond in.

En 5°, hiermee overeenkomstig nu, zal dunkt ons het streven moeten zijn a, om den toegang tot het heilige Avondmaal weer als oudtijds te vervroegen; b, het toetreden tot het heilige Avondmaal en het vooraf doen van belijdenis als plicht der gehoorzaamheid te eischen; c, bij verzuim de oude-render tucht te stellen, zoo het aan hen ligt, of te steunen waar ze goed willen; d, zoodra de leeftijd (b. v. van 16-18 jaar) waarin men behoorde toe te treden, voorbij is, zonder dat men het deed, als kerkeraad zulke personen rechtstreeks in behandeling te nemen; en e, zoo zij volstandig blijven weigeren, hen af te snijden.

Dit alles echter onder een consequent en principieel bestrijden van de pelagianisch-individualistische opvatting, die thans veelal de materie van het heilige Avondmaal beheerscht.

Wat een kerkeraad formeel doet, baat niets. Er moet zedelijke kracht zijn, om het te kunnen.

Ook de grijze Elout van Soeterwoude heeft in zake de gedaantewisseling van de Ned. Ev. Prot. Vereniging zich thans in De Booschapper laten hooren.

We lezen daar dit:

Geïerde redacteur!

Baron K. T. van Lynden's stuk over de Nederlandsche Evangelisch Protestantische Vereniging, in no. 50 van De Booschapper opgenomen, en houdende bovenal beklag over een niet vooraf bekend gemaakte en niet aan stemming onderworpen gewichtige wijziging der

statuten, is d' slag hoofd van de oud de